

Somalisch

L. van der Zijden-Holstvoogd en B. Gianuzzi

1. Taalbeschrijving

Het Somalisch behoort tot de Koesjitische tak van de Afro-Aziatische taalfamilie. Het is de moedertaal van 2,5 miljoen mensen in Somalië en wordt daarnaast gesproken door 1,5 miljoen mensen in Kenia en Ethiopië. Er zijn drie groepen dialecten: Af-Ashraaf, Benaadir en Noord-Somalisch. De uitspraak kan verschillen per dialect. Het Noord Somalische dialect heeft het meeste prestige en wordt door de meeste Somaliërs gesproken (ook in andere delen dan Noord Somalië). Somalische mensen in Nederland kunnen onjuiste informatie geven over het gebied waaruit ze afkomstig zijn. Bepaalde gebieden worden door de Immigratie en Naturalisatie Dienst als veilig beschouwd. Bewoners uit deze gebieden komen om die reden niet in aanmerking voor een verblijfsvergunning.

In het Somalisch vind je leenwoorden uit het Arabisch, Italiaans en Engels.

Consonantsysteem

Tabel 1

Consonantsysteem van het Somalisch

	Coronaal					Dorsaal				
	Bilabiaal	Labiodentaal	Dentaal	Alveolair	Postalveolair	Palataal	Velair	Uvulair	Faryngaal	Glottaal
plosieven	(p) b			t d		q	k g	q G		ʔ
nasalen	m			n		(n)	(ŋ)			
trill				r						
fricatieven		f		s	ʃ			x	ħ ʕ	h
affricaat										
liquida				l						
half klinkers	w					j				

Opmerking: De consonanten tussen haakjes zijn allofonen

Zwart: consonanten komen ook in het Nederlands voor Groen: alleen Somalisch

De /q/ is een stemhebbende retroflex. Deze wordt uitgesproken door de tongpunt tegen het harde deel van het verhemelte te krullen.

In het Somalisch zijn de b en de p geen betekenisonderscheidende klanken. Zij zullen beide voorkomen als allofonen van de /b/ waarbij net als in het Nederlands verscherping optreedt aan het eind van een woord, maar niet zo sterk als in het Nederlands.

Syllabestructuur

Het Somalisch kent een simpele syllabestructuur. Consonantclusters komen niet voor aan het begin en eind van het woord. Alleen in het midden van het woord. Clusters in leenwoorden worden opgebroken door er een klinker tussen de plaatsen.

Woorden hebben relatief weinig lettergrepen. Het Somalisch kent bijna geen woorden met meer dan drie lettergrepen.

Klemtoon

De klemtoon ligt doorgaans op de laatste of voorlaatste klinker.

Het Somalisch kent ook nog drie verschillende tonen. Hoge tonen krijgen vaak een sterke klemtoon. Dalende tonen hebben weinig klemtoon en lage tonen geen klemtoon. De verschillende tonen zijn in het onderzoek niet meegenomen.

2. Fonologische ontwikkeling

Over de fonologische ontwikkeling van kinderen in het Somalisch is geen literatuur gevonden. Het Somalisch kreeg pas in 1972 een gestandaardiseerd schrift en een jaar later kreeg het de status van officiële taal in het onderwijs. Daarbij komt dat leefomstandigheden in Somalië hard zijn vanwege armoede en voortdurende oorlog. Daarom kan worden aangenomen dat onderzoek naar fonologische ontwikkeling in Somalië niet heeft plaatsgevonden.

Vanwege de oorlog zijn er relatief veel groepen Somaliërs neergestreken in andere delen van de wereld. Er zijn grote groepen Somaliërs in Zweden en in Engeland. Er is wel onderzoek gedaan daar bijvoorbeeld de situatie van Somalische kinderen/volwassenen die Engels leren. Resultaten van dit onderzoek zijn niet toepasbaar op de Nederlandse situatie. Er is geen Engelstalig onderzoek bekend dat de ontwikkeling van de Somalische moedertaal bestudeerd heeft.

3. Veel voorkomende fonologische processen

Vanwege het ontbreken van het onderscheid tussen /p/ en /b/ zullen kinderen met als thuistaal Somalisch moeite hebben met dit onderscheid in het Nederlands.

4. Toegestane Lexicale variatie

Nog geen gegevens beschikbaar.

5. Prestaties van zich normaal ontwikkelende Somalische peuters in Nederland

Nog geen gegevens beschikbaar.

6. Bronnen

Literatuur

Conway, E.A. (2008). *An Analysis of Somali Pronunciation Errors*, A capstone submitted in partial fulfillment of the requirements for the degree of Master of Arts in ESL. Hamline University, Saint Paul, Minnesota June 2008.

Estrem, T.L. (2011). Expressive Vocabulary Development of Immigrant Preschoolers Who Speak Somali, Spanish, and Hmong, *The Electronic Journal for English as a Second Language June 2011—Volume 15, Number 1* (St. Cloud State University, Minnesota, USA).

Hoenselaar, L. (2011). *Tweetaligheid in Somalische gezinnen in Nijmegen*. Een onderzoek naar de ideeën van ouders over tweetalige opvoeding en naar de Nederlandse taalvaardigheid van hun kinderen. Bachelorscriptie Taalwetenschap, Radboud Universiteit Nijmegen.

Shah, S. Clinical Lead Speech & Language Therapist Bilingual Specialist. (2007). *Somali, a Profile*. London SIG Bilingualism. Retrieved 4-10-2016 from <http://www.londonsigbilingualism.co.uk/pdf/SOMALI.pdf> .

Andere bronnen

<http://meertaligheidentaalstoornissen.vu.wikispaces.com/Somalisch>

UCLA language materials project: <http://www.lmp.ucla.edu/Profile.aspx?LangID=202&menu=004>

Uitspraak: http://hooyo.web.free.fr/E_chap01.html

Vertalingen: <http://www.freelang.net/online/somali.php>

Mevrouw Z. Jumale, beëdigd tolk-vertaler Somalisch-Nederlands

© Kentalis, 20-11-17, Sint Michielsgestel